

Nazwa projektu Projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pn. „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy” - V etap, okres realizacji: lata 2020-2022 Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące MRPiPS, MNiSW Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Stanisław Szwed, Sekretarz Stanu w MRPiPS Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Paweł Dubiński Główny Specjalista MRPiPS, tel. 22 6611744, e-mail: pawel.dubinski@mrpips.gov.pl, prof. dr hab. med. Danuta Koradecka, Dyrektor CIOP-PIB, tel.:22 623 46 01, e-mail: dakor@ciop.pl	Data sporządzenia 21.01.2019 r. Źródło: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategicznych ram UE dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014–2020, COM(2014) 332 final Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów ID225
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Stan bezpieczeństwa i higieny pracy w Polsce wciąż nie dorównuje stanowi osiągniętemu w wielu innych krajach UE. Każdego roku, wg danych GUS, ginie w wypadkach przy pracy prawie 300 osób, a niemal 0,5 miliona osób pracuje w warunkach przekroczenia dopuszczalnych wartości ekspozycji zawodowej na czynniki szkodliwe. Pomimo wyraźnego spadku liczby stwierdzanych chorób zawodowych w ostatnich latach, z powodu niekorzystnych warunków pracy w Polsce każdego roku rozpoznaje się nadal ponad 2 tys. ich nowych przypadków.

Wydatki z funduszu wypadkowego ZUS (renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinne, zasiłki chorobowe, jednorazowe odszkodowania i inne) związane z wypadkami i chorobami zawodowymi wynoszą ok. 5,0 mld rocznie. W kwocie tej nie uwzględniono wszystkich kosztów bezpośrednich (np. ponoszonych przez NFZ kosztów leczenia i rehabilitacji), które w Polsce, w odróżnieniu od innych państw UE, nie są ponoszone przez instytucje ubezpieczeniowe, oraz kosztów pośrednich związanych z wypadkami i chorobami zawodowymi, ponoszonych zarówno przez pracodawców, poszkodowanych i ich rodziny, jak i całe społeczeństwo. Z danych Międzynarodowej Organizacji Pracy wynika, że koszty pośrednie nieodpowiednich warunków pracy są 3–4-krotnie wyższe niż koszty rent i odszkodowań. Oznacza to roczną sumę kosztów spowodowanych niewłaściwymi warunkami pracy wynoszącą 15–20 mld zł, co w 2017 r. stanowiło ok. 0,8–1,00% PKB.

Jednocześnie postępujące zmiany demograficzne i konieczność utrzymania pracowników starszych na rynku pracy, jak również aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych stwarzają nowe wyzwania w zakresie organizacji pracy i poprawy jej warunków.

Powyższe dane wymagają także sprawniejszego wdrażania wymagań z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy wynikających z prawa międzynarodowego, w tym dyrektyw UE, norm ISO i CEN.

Należy podkreślić, że w ostatnim okresie stan bezpieczeństwa i higieny pracy w Polsce uległ, w wymiarze tradycyjnych wskaźników, znacznej poprawie, co wskazuje na słuszność działań podejmowanych w celu ograniczenia i prewencji zagrożeń w środowisku pracy, w tym również celowość realizacji programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Stworzenie platformy współpracy międzyresortowej dla poprawy warunków pracy w różnych branżach (sekcjach gospodarki) wpłynie na opracowanie innowacyjnych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich oraz nowych wyrobów, technologii, metod i systemów zarządzania, których wykorzystanie przyczyni się do znaczącego ograniczenia liczby osób zatrudnionych w warunkach narażenia na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe oraz zmniejszenia liczby związanych z nimi wypadków przy pracy, chorób zawodowych i wynikających z tego strat ekonomicznych i społecznych. Poprawa jakości środowiska pracy umożliwi również wydłużenie aktywności zawodowej oraz aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych przez adaptację stanowisk pracy oraz procesów pracy zmieniających się z wiekiem potrzeb i możliwości pracowników.

Opracowane wymagania bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia i ergonomii stanowiąc będą narzędzia interwencji dla służb kontroli warunków pracy (Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna).

Dobre praktyki wspierać będą przedsiębiorców z mikro, małych i średnich przedsiębiorstw we wdrażaniu wymagań prawnych celem oceny i ograniczania ryzyka zawodowego, poprawy warunków pracy i jakości środowiska.

Realizacja Programu wpłynie także na wzrost innowacyjności i poprawę konkurencyjności polskich producentów w zakresie projektowania ergonomicznych stanowisk pracy, produkcji inteligentnych środków ochrony indywidualnej i zbiorowej.

Wpływ na podnoszenie świadomości i kształtowanie zachowań bezpiecznych na wszystkich etapach życia będą miały również opracowane programy edukacyjne i materiały informacyjne.

Rozwój portalu internetowego (<https://www.ciop.pl/>) prezentującego wyniki programu wieloletniego dostarczy stale

aktualizowaną wiedzę o metodach i sposobach zachowania zdrowia i życia we współczesnych procesach pracy, w tym interaktywne aplikacje informatyczne wspomagające on-line prowadzenie działań w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prewencji wypadkowej, a także bazy danych i serwisy dedykowane specjalistycznym służbom (straż pożarna, ratownictwo górnicze, inspekcje) oraz rozproszonemu odbiorcy (w tym małym i średnim przedsiębiorstwom). W związku z powyższym proponuje się wykonanie tego zadania w formie programu wieloletniego realizowanego w cyklu trzyletnim.

Program stanowi spełnienie przez Polskę wymogu posiadania krajowej strategii na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy na lata 2014-2020 wg COM(2014)332 final. Wymienioną funkcję potwierdza, w odniesieniu do III i IV etapu programu wieloletniego, raport Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (EU-OSHA) pt. National Strategies in the field of Occupational Safety and Health in the EU (2018), który opublikowano na stronie internetowej: <https://osha.europa.eu/pl/safety-and-health-legislation-osh-strategies>.

Program pozwala na realizację niezbędnych działań państwa w kształtowaniu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy przy dużo niższych nakładach finansowych niż koszty ponoszone przy braku odpowiedniej wiedzy i konkretnych rozwiązań.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W krajach takich jak: Niemcy, Wielka Brytania, Francja stworzone są stabilne systemy finansowania przez państwo postępu w zakresie ochrony zdrowia i życia w pracy, co skutkuje znacznie niższymi niż w krajach „nowej UE” wskaźnikami częstości wypadków przy pracy i chorób związanych z warunkami pracy. Skuteczniejsze są także systemy przywracania zdolności do pracy. Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy działający w ramach Komisji Europejskiej wysoko ocenił polskie rozwiązanie w postaci programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Organy administracji państwowej	-	-	Dostarczenie wiedzy i narzędzi do tworzenia systemowych regulacji prawnych z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz monitorowania stanu warunków pracy.
Organ nadzorujący: Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS)	-	-	Realizacja programu wspiera działania MRPiPS w zakresie realizacji zobowiązań rządu RP wynikających z członkostwa Polski w UE, gdyż program ten pełni rolę wymaganej Krajowej strategii w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wsparcie w realizacji polityki państwa w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym dostarczenie wiedzy naukowej i eksperckiej niezbędnej do opiniowania i transpozycji przepisów prawnych Unii Europejskiej do prawa krajowego oraz do opracowania pozostałych przepisów krajowych w ww. dziedzinie
Przedsiębiorstwa	4 372 tysiące	Liczba podmiotów gospodarki narodowej (osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność	Poprawa stanu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy, obniżenie składki na ubezpieczenie wypadkowe, zwiększenie wydajności pracy, ograniczenie strat

		gospodarczą), stan w dniu 30 VI 2018. Na podstawie „Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze regon, I półrocze 2018 r.”, GUS, Warszawa, 2018 r.	ekonomicznych związanych z niewłaściwymi warunkami pracy.
Pracujący	15 711 tysięcy	Liczba pracujących. Na podstawie „Pracujących w gospodarce narodowej w 2017 r.”, GUS, Warszawa, 2018 r.	Zmniejszenie narażenia na czynniki niebezpieczne szkodliwe i uciążliwe, zmniejszenie liczby wypadków i chorób zawodowych, poprawa ochrony zdrowia pracujących.
Obywatele	Ogół społeczeństwa	-	Zwiększenie poziomu świadomości zagadnień związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy.
Koordynator programu i Główny Wykonawca: Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB)	Liczba pracowników: 267	CIOP-PIB	Wzmocnienie roli CIOP-PIB w polskim systemie ochrony pracy jako państwowego instytutu wiodącego w badaniach naukowych i pracach rozwojowych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy przez utworzone w ramach programu struktury skutecznej współpracy i transferu wiedzy do wszystkich interesariuszy, w tym do instytucji państwowych, organów nadzoru nad warunkami pracy (Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Urząd Dozoru Technicznego, Wyższy Urząd Górniczy), partnerów społecznych oraz organizacji zrzeszających przedstawicieli przedsiębiorstw, a także pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy oraz służby medycyny pracy. Potwierdzenie i rozwój kompetencji CIOP-PIB jako jedyne go instytutu badawczego z zakresu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w pracy wśród krajów Grupy Wyszehradzkiej. Prowadzone badania naukowe utrzymują gotowość Instytutu do udziału w prestiżowych projektach międzynarodowych (m.in. Horyzont 2020), służą również rozwojowi młodych

			naukowców stanowiąc podstawę opracowania rozpraw doktorskich i habilitacyjnych oraz uzyskania patentów.
Wykonawcy programu: 1. Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB) 2. Główny Instytut Górnictwa (GIG) 3. Instytut Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN (IBD PAN) 4. Instytut Lotnictwa (IL) 5. Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera (IMP) 6. Instytut Psychiatrii i Neurologii (IPiN) 7. Instytut Techniki Elektronowej (ITE) 8. Instytut Włókiennictwa (IW)	Liczba pracowników łącznie 4 272, w tym: 267 490 360 1 259 239 1 145 259 253	CIOP-PIB, GIG, IBD PAN, IL, IMP, IPiN, ITE, IW	Zwiększenie wiedzy, doświadczenia oraz kompetencji pracowników instytutów w zakresie wykonywania badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie rozpoznania i analizy zagrożeń w środowisku pracy oraz tworzenia i walidacji w typowych dla ich specjalności procesach nowych rozwiązań organizacyjnych i zaawansowanych technologii na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy. Umożliwienie rozwoju młodej kadry naukowców oraz podejmowania działań niezbędnych do rozwoju interdyscyplinarnych specjalności naukowych w zakresie bezpieczeństwa pracy, ochrony zdrowia i ergonomii w celu utrzymania ich na europejskim poziomie.
(dodaj/usuń)			

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

W fazie przygotowywania zakresu tematycznego V etapu programu wieloletniego, przeprowadzono konsultacje z resortami, urzędami zainteresowanymi problematyką bezpieczeństwa i higieny pracy, a także reprezentatywnymi organizacjami pracodawców i pracowników. Otrzymano odpowiedzi z propozycjami tematyki od 24 resortów, urzędów i partnerów społecznych. Część zaproponowanych zagadnień została włączona do programu w celu realizacji. Pozostałych propozycji nie ujęto w programie, ponieważ były/są już przedmiotem realizacji w ramach obecnie trwającego programu wieloletniego oraz innych projektów, bądź wykraczają poza ramy tego programu wieloletniego. Projekt V etapu programu wieloletniego będzie przedmiotem opiniowania w trybie przepisów:

- ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881, z późn. zm.) z organizacjami:
 - Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych,
 - Forum Związków Zawodowych,
 - NSZZ „Solidarność”;
- ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2015 r. poz. 2029, z późn. zm.) z organizacjami:
 - Konfederacją „Lewiatan”,
 - Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej,
 - Związkiem Rzemiosła Polskiego,
 - Związkiem Pracodawców Business Centre Club,
 - Związkiem Przedsiębiorców i Pracodawców.

Projekt ustawy zostanie również przesłany, na podstawie ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2232) Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt będzie także przedmiotem konsultacji publicznych z następującymi organizacjami:

- Krajową Izbą Gospodarczą,
- Federacją Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”,
- Fundacją Małych i Średnich Przedsiębiorstw,
- Stowarzyszeniem Ochrony Pracy,
- Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Pracowników Służby BHP,
- Stowarzyszeniem Inspektorów Pracy Rzeczypospolitej Polskiej,
- Stowarzyszeniem Prawa Pracy.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0 2019	1 2020	2 2021	3 2022	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem	-	35,5	35,5	33,5								104,5
budżet państwa	-	35,5	35,5	33,5								104,5
w tym:												w tym:
część 31 Praca	-	23,0	23,0	22,0								68,0
część 28 Szkolnictwo wyższe i nauka	-	12,5	12,5	11,5								36,5
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem	-	-35,5	-35,5	-33,5								- 104,5
budżet państwa	-	-35,5	-35,5	-33,5								- 104,5
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	V etap programu finansowany będzie w ramach limitu wydatków będących w dyspozycji: - ministra właściwego do spraw pracy – część 31 budżetu państwa - ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki – część 28 budżetu państwa zaplanowanych w ustawie budżetowej w kolejnych latach 2020-2022.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Łączne koszty programu wieloletniego w okresie 2020-2022 zostały skalkulowane na podstawie sporządzonych kosztorysów dla 4 grup tematycznych zadań z zakresu służb państwowych obejmujących 83 zadania oraz 4 przedsięwzięć obejmujących 62 projekty z zakresu badań naukowych i prac rozwojowych. Program realizacji zadań w zakresie służb państwowych (grupy tematyczne): 1. Ustalanie normatywów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. 2. Rozwój metod i narzędzi do zapobiegania i ograniczania ryzyka zawodowego w środowisku pracy. 3. Rozwój systemu badań maszyn i innych urządzeń technicznych, narzędzi oraz środków ochrony zbiorowej i indywidualnej. 4. Rozwój systemu edukacji, informacji i promocji w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Program realizacji badań naukowych i prac rozwojowych (przedsięwzięcia): 1. Zachowanie zdolności do pracy. 2. Nowe i narastające czynniki ryzyka związane z nowymi technologiami i procesami pracy. 3. Inżynieria materiałowa i zaawansowane technologie na rzecz bezpieczeństwa i higieny pracy. 4. Kształtowanie kultury bezpieczeństwa.

	Do każdego z zadań i projektów zostały opracowane merytoryczne karty informacyjne zawierające szczegółowe dane dotyczące charakterystyki planowanych do realizacji prac, uzasadnienia celowości ich podjęcia, charakterystyki wyników końcowych i ich potencjalnych odbiorców oraz przewidywanych sposobów i efektów wdrożenia wyników w praktyce społecznej i gospodarczej. Karty stanowiły podstawę opracowania kosztorysów poszczególnych grup i przedsięwzięć Programu. Koszty wykonania zadań i projektów w grupach tematycznych i przedsięwzięciach obejmują: – koszty wynagrodzeń bezpośrednich wykonawców projektów i zadań, – inne koszty bezpośrednie (aparatura, materiały, usługi i inne), – koszty ogólne (w tym: wynagrodzenia personelu koordynującego i zarządzającego Programem).
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Ograniczenie strat ekonomicznych związanych z niewłaściwymi warunkami pracy, wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Podnoszenie świadomości poprzez powszechną edukację zachowań bezpiecznych na wszystkich etapach życia.						
	osoby starsze i niepełnosprawne	Zatrzymanie pracowników starszych na rynku pracy i aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Ze względu na fakt, że produkty programu wieloletniego stanowią część czynników oddziałujących na warunki pracy w programie nie podano mierzalnych wskaźników tego wpływu.							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Wydłużenie okresu aktywności zawodowej zmniejszenie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz wzrost świadomości pracowników w dziedzinie bhp.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne
☐ sytuacja i rozwój regionalny
☐ inne:

☐ demografia
☐ mienie państwowe

☐ informatyzacja
☐ zdrowie

Omówienie wpływu

Realizacja uchwały nie wiąże się z przetwarzaniem danych osobowych.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Uchwała wejdzie w życie z dniem podjęcia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Wykorzystanie i upowszechnianie wyników Programu prowadzone będzie systematycznie, zarówno w trakcie, jak i po jego zakończeniu. Zakłada się, że wykorzystanie i upowszechnianie rezultatów Programu – w okresie do 5 lat po jego zakończeniu powinno przyczynić się do znacznego ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na czynniki niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe w miejscu pracy. Wpłynie to także na możliwości wydłużenia aktywności zawodowej z zachowaniem zdrowia i włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Poprawa stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, która nastąpi w wyniku realizacji Programu wieloletniego powinna jednocześnie spowodować zmniejszenie kosztów ponoszonych przez państwo i społeczeństwo z tytułu zagrożeń zawodowych.

„Ewaluacja efektów programu będzie realizowana na podstawie wskaźników docelowych poprawy stanu warunków pracy w Polsce przedstawionych w załączniku nr 1 do projektu uchwały Rady Ministrów (Rozdział I.3 „Oddziaływanie Programu”, tablica „Wartości wskaźników docelowych poprawy stanu warunków pracy w Polsce do osiągnięcia których przyczyni się realizacja programu wieloletniego w odniesieniu do roku bazowego (2017 r.)” - str. 6.)

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)